

Sygn. akt I PSK 287/21

POSTANOWIENIE

Dnia 20 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z powództwa T. A.
przeciwko Syndykowi Masy Upadłości C. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością
z siedzibą w O.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 20 września 2022 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Kaliszu
z dnia 17 czerwca 2021 r., sygn. akt V Pa 18/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Kaliszu wyrokiem z dnia 17 czerwca 2021 r. oddalił apelację powoda T. A. od wyroku Sądu Rejonowego w Ostrowie Wielkopolskim z dnia 25 lutego 2021 r., oddalającego jego powództwo przeciwko Syndykowi Masy Upadłości C. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. o zasądzenie kwoty 10.400 zł tytułem wynagrodzenie za styczeń i luty 2020 r. w wysokości po 2.600 zł miesięcznie oraz jednomiesięcznej odprawy pieniężnej z art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników w wysokości 2.600 zł i jednomiesięcznej odprawy pieniężnej, do której

zobowiązał się pozwany w stosunku do pracowników zatrudnionych przez okres nie dłuższy niż 3 lata, w wysokość 2.600 zł.

W wywiedzionej od powyższego wyroku skardze kasacyjnej powód, zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości, podniósł zarzut naruszenia: 1) art. 22 § 1 k.p., przez uznanie, że między powodem a pozwanym nie doszło do nawiązania stosunku pracy, mimo podpisania przez powoda i pozwanego w dniu 10 stycznia 2020 r. porozumienia zmieniającego umowę o pracę, wręczenia powodowi przez pozwanego wypowiedzenia umowy o pracę w dniu 28 stycznia 2020 r. i świadectwa pracy w styczniu 2020 r., wypłaty powodowi przez pozwanego wynagrodzenia za pracę na podstawie umowy o pracę za grudzień 2020 r.; 2) art. 84 k.c., przez uznanie, że pozwany skutecznie uchylił się od skutków oświadczeń woli zawartych w porozumieniu zmieniającym umowę o pracę, wypowiedzeniu umowy o pracę i świadectwie pracy, mimo braku przesłanki do jego zastosowania w postaci wprowadzenia pozwanego w błąd i wiedzy powoda o wadliwości umowy o pracę; 3) art. 84 k.c., przez uznanie, że pozwany skutecznie uchylił się od swoich oświadczeń woli, mimo iż na pozwanym spoczywał obowiązek sprawdzenia ważności umowy powoda; 4) art. 173 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe, przez jego niezastosowanie, mimo że na pozwanym (syndyku) ciążył obowiązek zabezpieczenia majątku upadłego, również przez sprawdzenie ważności wszystkich umów o pracę, w tym umowy o pracę z powodem; 5) art 378 § 1 k.p.c., przez orzeczenie o oddaleniu apelacji w sprawie o przywrócenie do pracy, podczas gdy powód nigdy nie wnosił o przywrócenie do pracy, a o zapłatę wynagrodzenia.

Wskazując na powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Kaliszu do ponownego rozpoznania; ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy, przez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 10.400 zł z ustawowymi odsetkami, a nadto o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powód wskazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w zakresie podniesionych podstaw

odnoszących się do naruszenia przepisów prawa materialnego, a także prawa procesowego. Zarzucił, że pozwany po ośmiu miesiącach od przejęcia spółki z dniem 31 sierpnia 2020 r. złożył oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczeń woli zawartych w porozumieniu zmieniającym umowę o pracę, wypowiedzeniu umowy i świadectwie pracy. Nawet zakładając wadliwość zawartej przez powoda umowy o pracę ze spółką C. sp. z o.o., działania pozwanego polegające na wypłacie wynagrodzenia za grudzień 2020 r., zawarciu porozumienia zmieniającego umowę o pracę, wypowiedzeniu umowy i wręczeniu świadectwie pracy, spowodowały usunięcie wadliwości umowy o pracę, przez wprowadzenie elementu bezpośredniego podporządkowania powoda syndykowi. Skoro zatem pozwany syndyk nie dopełnił swoich obowiązków i zawarł z powodem ważną umowę o pracę, skarżącemu przysługuje wynagrodzenie i odprawa z tytułu tej umowy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do

rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Ustawodawca, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1), obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecnictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Stawiając tezę o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, skarżący nie sprecyzował, w obrazie jakiego przepisu upatruje tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ani nie uzasadnił słuszności tezy o kwalifikowanym naruszeniu tego przepisu. Motywując potrzebę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, powód wskazał, że według niego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w zakresie podniesionych podstaw odnoszących się do naruszenia przepisów prawa materialnego, a także prawa procesowego. Tak sformułowany wniosek skarżącego o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania odsyła do wskazanych w podstawach skargi przepisów prawa. Argumentów za istnieniem tejże przesłanki przedsądu należałoby zatem poszukiwać w innych elementach konstrukcyjnych skargi, tj. w podstawach kasacyjnych i ich uzasadnieniu. Nie jest to

jednak rolą Sądu Najwyższego na etapie badania kryteriów przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Konkludując, wypada stwierdzić, że skarżący nie wykazał istnienia powołanej przesłanki przedsądu.

Odnosząc się do sugerowanych przez powoda naruszeń prawa, należy zauważyć, że z poczynionych przez Sąd drugiej instancji i wiążących dla Sądu Najwyższego ustaleń faktycznych wynika, iż pozwany skutecznie uchylił się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem istotnego błędu i w konsekwencji uchylił się od oświadczeń woli złożonych w porozumieniu zmieniającym umowę o pracę dnia 10 stycznia 2020 r., oświadczeniu o rozwiązaniu umowy o pracę za wypowiedzeniem z dnia 28 stycznia 2020 r. i oświadczeń złożonych w świadectwie pracy. Oświadczenia te zostały bowiem złożone pod wpływem istotnego błędu, gdyż zawarta przez strony umowa o pracę - z uwagi na niewłaściwą reprezentację Spółki - była nieważna. Nie doszło też do zawarcia umowy w sposób dorozumiany, gdyż powód nie realizował czynności menedżera ds. nowych produktów w reżimie stosunku pracy. Mając na uwadze ustalony w sprawie stan faktyczny, Sąd drugiej instancji dokonał subsumcji przepisów prawa materialnego i przyjął, że pozwany skutecznie, na podstawie art. 84 k.c., uchylił się od złożonego pod wpływem błędu oświadczenia, wobec czego zawarta między stronami umowa o pracę była nieważna, a tym samym powoda z pozwaną nie łączył stosunek prawny, który uzasadniałby dochodzenie przez powoda roszczeń wynikające ze stosunku pracy.

Sposób motywowania przez skarżącego oczywistej zasadności skargi kasacyjnej sprowadza się zatem do polemiki z dokonanymi przez Sądy obu instancji ustaleniami faktycznymi. Tymczasem w myśl art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Skarżący w istocie kwestionuje dokonaną przez Sąd ocenę dowodów i wynikające z niej ustalenia faktyczne, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej.

Subiektywne przekonanie skarżącego o słuszności swoich racji jest niewystarczające dla wykazania tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do

rozpoznania, jaką jest jej oczywista zasadność, ponieważ pojęcie to mieści się w sferze obiektywnej i łączy się z powinnością wskazania zarówno przepisów, które zostały naruszone, jak i takiego ich naruszenia, które będzie zauważalne bez wgłębiania się w tekst przepisów i bez doszukiwania się ich znaczenia.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej przez Sąd Najwyższy. Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[as]